

Etelä-Pohjanmaan III vaihemaakuntakaavan
suoluntuoselvitykset 2016

Etelä-Pohjanmaan liitto 2016

Etelä-Pohjanmaan III vaihemaakuntakaavan suoluontoselvitykset

ISBN 978-951-766-331-1 (nide)

ISBN 978-951-766-332-8 (pdf)

ISSN 1239-0607

Julkaisu B:86

Etelä-Pohjanmaan liitto 2016

Sisällysluettelo

1.	JOHDANTO	4
2.	MENETELMÄT	4
3.	KOHDEKUVAUKSET	5
	KURIKKA	5
	SOINI	6
	LAPPAJÄRVI	12
4.	YHTEENVETO	14
5.	LÄHTEET	16

1. JOHDANTO

Etelä-Pohjanmaan liitto valmistelee III vaihemaakuntakaavaa, minkä yhtenä tavoitteena on yhteen sovittaa turvevarojen käyttöä ja suoluonnonsuojelua. Vaihemaakuntakaavan valmisteluun liittyen on vuosina 2013 ja 2014 julkaistu kaksi laajaa suoluontotoselvitystä (Autio ym 2013, Faunatica 2014). Tämä selvitys täydentää näitä selvityksiä niiden soiden osalta, jotka eivät ole olleet aikaisemmissa selvityksissä tarkasteltavana. Selvitys on tehty liiton omana työnä ja siitä vastaa ympäristösuunnittelija Liisa Karhu (FM, ympäristötiede ja -teknologia).

Suojelualueiden ulkopuoliset inventoimattomat ja heikosti tunnetut, ennakkollisen tarkastelun perusteella parhaaksi arvioidut suot on inventoitu aiemmassa maakunnallisessa suonselvytyshankkeessa (Autio ym. 2013) tai soidensuojelun täydennysohjelman kartoituksissa. Faunatican ja Etelä-Pohjanmaan liiton selvityksessä (2013) inventoinnit kohdistuivat inventoimattomiin luonnontilaluokan 2 soihin ja luonnontilaluokan 1 potentiaalsiin luonnonarvosoihin. Tämä selvitys kohdistuu turvetuotantoalueiden välittömässä läheisyydessä oleville luonnontilaluokan 2 soille.

Tässä raportissa on keskitytty esittelemään tulokset vuoden 2016 selvityksistä. Etelä-Pohjanmaan suoluonnon ekologiaa piirteitä ja soiden nykytilannetta on selvitetty laajemmin vuonna 2013 julkaistussa Etelä-Pohjanmaan suonselvytyshankkeen raportissa. Kokonaiskuvan saamiseksi Etelä-Pohjanmaa suoluonnon tilasta ja tässä raportissa esitettyjen soiden luontoarvojen suhteuttamisesta siihen tulee tarkastella myös muita Etelä-Pohjanmaan suoluonnon selvityshankkeiden tuloksia.

2. MENETELMÄT

Selvityksen päätavoite oli kohteiden luontotyyppien kartoittaminen luontotyyppien uhanalaisuusluokituksen mukaisella suotyyppiluokituksella (Kaakinen ym. 2008b). Tavoitteena on etenkin uhanalaisten ja silmälläpidettävien suotyyppien ja suoyhdistymien löytäminen ja rajaaminen soiden ojittamattomilta osilta. Lisäksi on havainnoitu uhanalaisia, silmälläpidettäviä ja muuten huomionarvoisia sammal- ja putkilokasvilajeja. Kohteiden kytkeytyneisyyttä muihin ojittamattomiin suoalueisiin ja luonnonsuojelualueisiin on myös tarkasteltu.

Työssä tehtiin luontotyyppi- ja kasvillisuusinventointi Etelä-Pohjanmaan liiton valitsemalla 6 suolla. Näihin kuului kohteita yhteensä 3 kunnasta. Tulosten vertailukelpoisuuden vuoksi hankkeessa käytettiin samaa kartoitusmenetelmää kuin Etelä-Pohjanmaan suonselvytyshankkeessa (Autio ym 2013) ja Faunatican ja Etelä-Pohjanmaan liiton selvityksissä (2014). Luontotyyppit, jotka on mahdollista määrittää ilmakuvatarkasteluna etukäteen, rajattiin toimistotyönä. Tällaisia luontotyypppejä ovat keidasräme ja rahkaräme. Muut luontotyyppit määritettiin maastossa ja tallennettiin paikkatiedoksi GPS-laitteeseen. Luontotyyppien vaihtelumuotoalue merkittiin maastossa GPS-tallentimeen toimistotyönä tehdyn rajaamisen mahdollistamiseksi. Rajaukset tehtiin ArcMap-paikkatieto-ohjelmalla, minkä perusteella luontotyypeille laskettiin myös pinta-alat. Alueiden kytkeytyneisyys suhteessa suojelualueisiin ja ojittamattomiin soiden osiin määritettiin viiden kilometrin säteellä samalla menetelmällä kuin aikaisemmissa selvityshankkeissa. Kaikille kohteille on määritelty ojittamattoman alan absoluuttinen ja suhteellinen osuus suoaltaasta.

Alueiden linnusto on inventoitu (Koskimies & Väisänen 1988), ja huomionarvoiset lajit on raportoitu tähän luontoselvitysraporttiin.

3. KOHDEKUVAUKSET

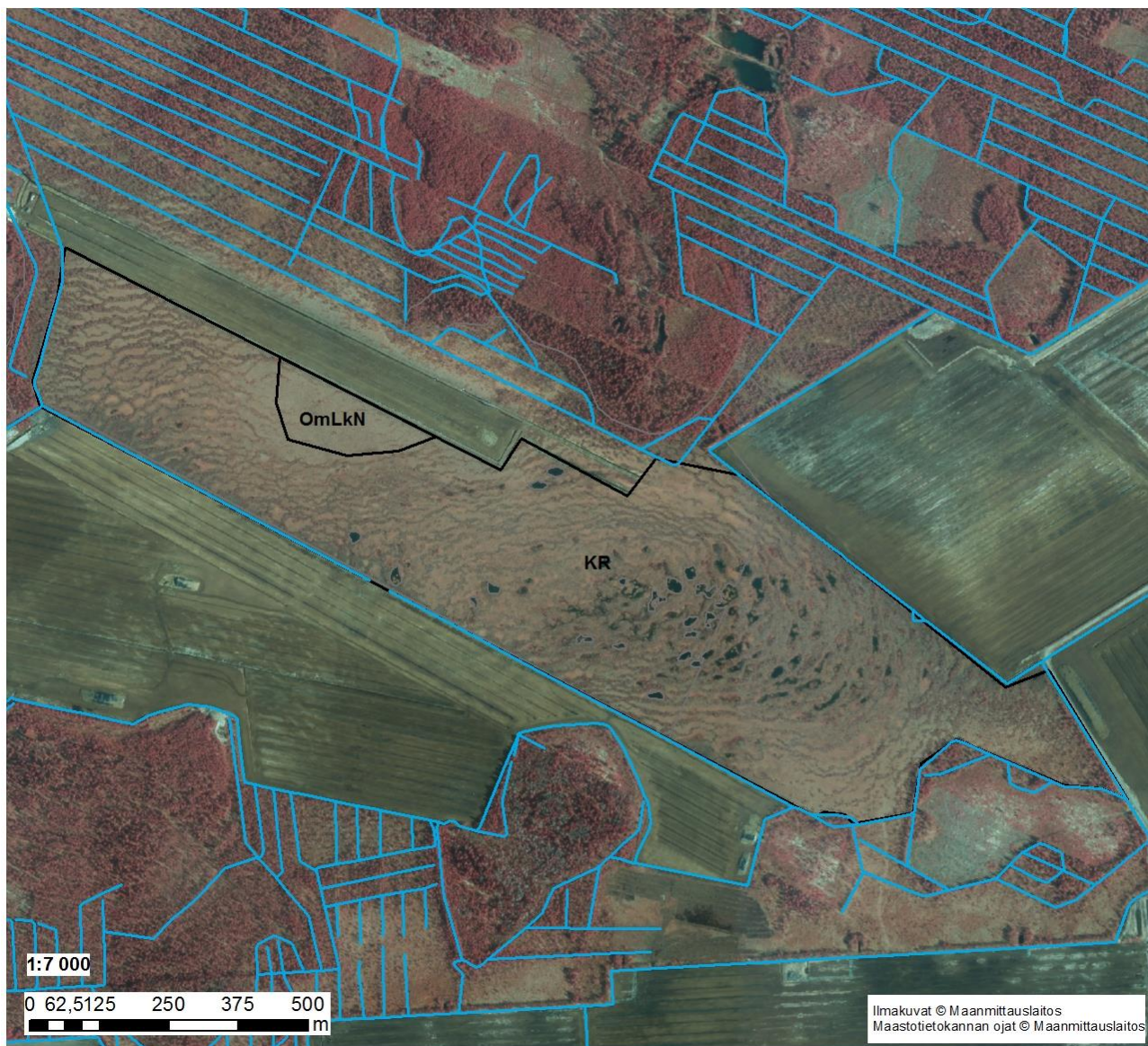
KURIKKA

1. Palloneva (6159)

Palloneva sijaitsee Kurikan kaakkoisosassa lähellä Kauhajoen ja Kurikan rajaa. Pallonevan suoyhdistymätyyppi on kilpikeidas. Suurin osa suoaltaasta on otettu turvetuotantoon. Turvetuotannon ulkopuolella olevan alueen pinta-ala on yhteensä 131 hehtaaria, josta ojittamatonta suota on 58 hehtaaria (44 %). Kuivahtaneisuus rajoittuu ojien läheisyyteen. Ojittamattoman alueen itäisen pään allikot, jotka mahdollisesti ovat olleet lammikoita ennen ojituksia, vaikuttavat kuitenkin jonkin verran kuivahtaneilta. Pallonevalla havaittiin kaksi luontotyyppiä, mistä selvästi runsaimpana esiintyy keidasräme. Alueen kytkeytyneisyys lähialueen ojittamattomiin soihin ja suojelualueisiin on huono. Suo on yhteydessä turvetuotantoalueisiin, ja lähialueilla on runsaasti turvetuotantoa.

Tieteellinen nimi	Suomenkielinen nimi	luokka
<i>Anthus pratensis</i>	niittykirvinen	NT,lintudir. liite I,
<i>Larus canus</i>	kalalokki	lintudir. liite I
<i>Tringa glareola</i>	liro	NT, lintudir. liite I, RT
<i>Pluvialis apricaria</i>	kapustarinta	lintudir. liite I

Luontotyyppi	Pinta-ala (ha)
Keidasräme	65,4
Ombrotrofinen lyhytkorsineva	2,6
Yhteensä	68

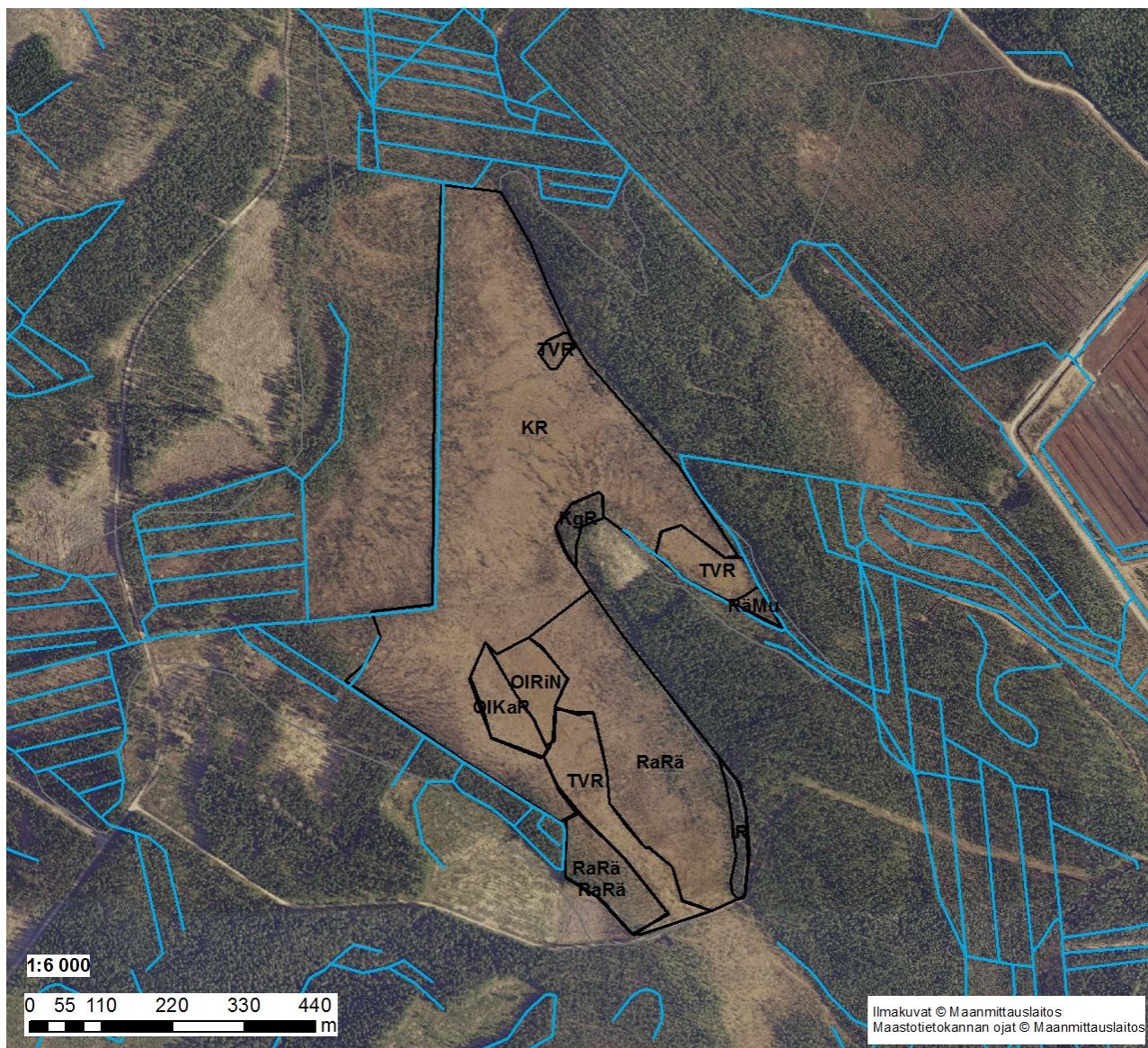
SOINI

2. Peltomaanneva (3977)

Peltomaanneva sijaitsee koillisessa Soinin kunnassa Torasperän kylän länsipuolella. Suon itä- ja pohjoispuolella on laajalti turvetuotantoalueita. Peltomaannevan kokonaispinta-ala on 113 hehtaaria, josta ojittamatonta pinta-alaa on 35 ha (31 %). Suolla havaitaan kuivahtamista länsireunalla noin 20-30 metrin pässä ojista. . Peltomaannevalla havaittiin viisi luontotyyppiä, joista keidasräme ja rahkaräme esiintyvät runsaimpina. Suon itäreuna on ojittamaton. Peltomaannevassa on viettokaitaan piirteitä. Alueen kytkeytyneisyys luonnontilaisiin soihin ja suojelualueisiin on huono.

Luontotyyppi	Pinta-ala (ha)
Keidasräme	20,7
Rahkaräme	7,5
Tupasvillaräme	3,4
Oligotrofinen rimpineva	0,9
Oligotrofinen kalvakkaräme	0,9
Isovarpuräme	1,4
Rämemuuttuma	0,2
Yhteensä	35

Tieteellinen nimi	Suomenkielinen nimi	luokka
<i>Tringa glareola</i>	liro	NT, lintudir. liite I, RT
<i>Pluvialis apricaria</i>	kapustarinta	lintudir. liite I

3. Mustassuo (13051)

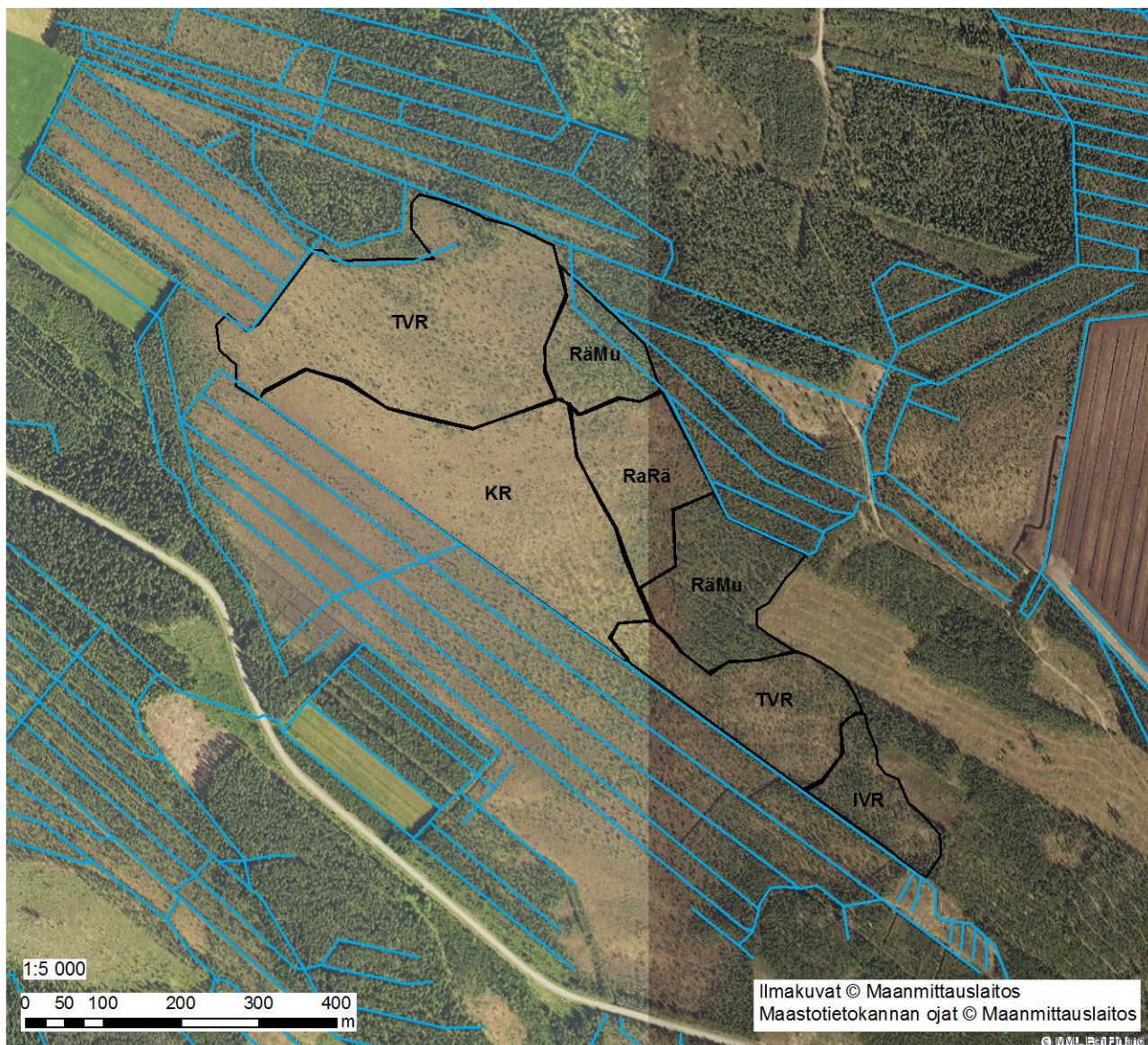
Mustassuo sijaitsee Soinin kaakkoisosassa lähellä Keski-Suomen rajaa. Suon kokonaispinta-ala on 118 hehtaaria, josta ojittamatonta pinta-alaa on 48 hehtaaria (41 %). Osa alkuperäisestä suoaltaasta on otettu turvetuotantokäyttöön, ja Mustassuo rajautuu näihin pohjoisessa ja etelässä. Suon kuivahtaminen rajoittuu länsireunalla olevan kuivatuskanavan läheisyyteen noin kolmenkymmenen metrin leveydeltä suon keskiosaa kohti. Alueella havaittiin kahdeksan luontotyyppiä, joista tupasvillaräme ja ombrotrofinen lyhytkorsineva esiintyvät runsaimpina. Suoyhdistymätyypin määrittäminen ei ole mahdollista, koska merkittävä osa alkuperäisestä suoaltaasta on turvetuotantokäytössä. Alueen kytkeytyneisyys ojittamattomiin soihin ja suojualueisiin on huono.

Luontotyyppi	Pinta-ala (ha)
Keidasräme	2,9
Isovarpuräme	4,7
Tupasvillaräme	13,7
Ombrotrofinen lyhytkorsineva	5,7
Oligotrofinen lyhytkorsineva	1,3
Oligotrofinen rimpineva	0,6
Oligotrofinen saraneva	1,6
Oligotrofinen sararäme	0,3
Rämemuuttuma	1,8
Yhteensä	32,6

Tieteellinen nimi	Suomenkielinen nimi	luokka
<i>Tringa glareola</i>	liro	NT, lintudir. liite I
<i>Tetrao tetrix</i>	teeri	lintudir. liite I

Luontotyyppi	Pinta-ala (ha)
Keidasräme	2,8
Rahkaräme	3
Isovarpuräme	2,5
Tupasvillaräme	9,5
Rämemuuttuma	8,6
Yhteensä	26,4

Tieteellinen nimi	Suomenkielinen nimi	luokka
<i>Tringa glareola</i>	liro	NT, lintudir. liite I

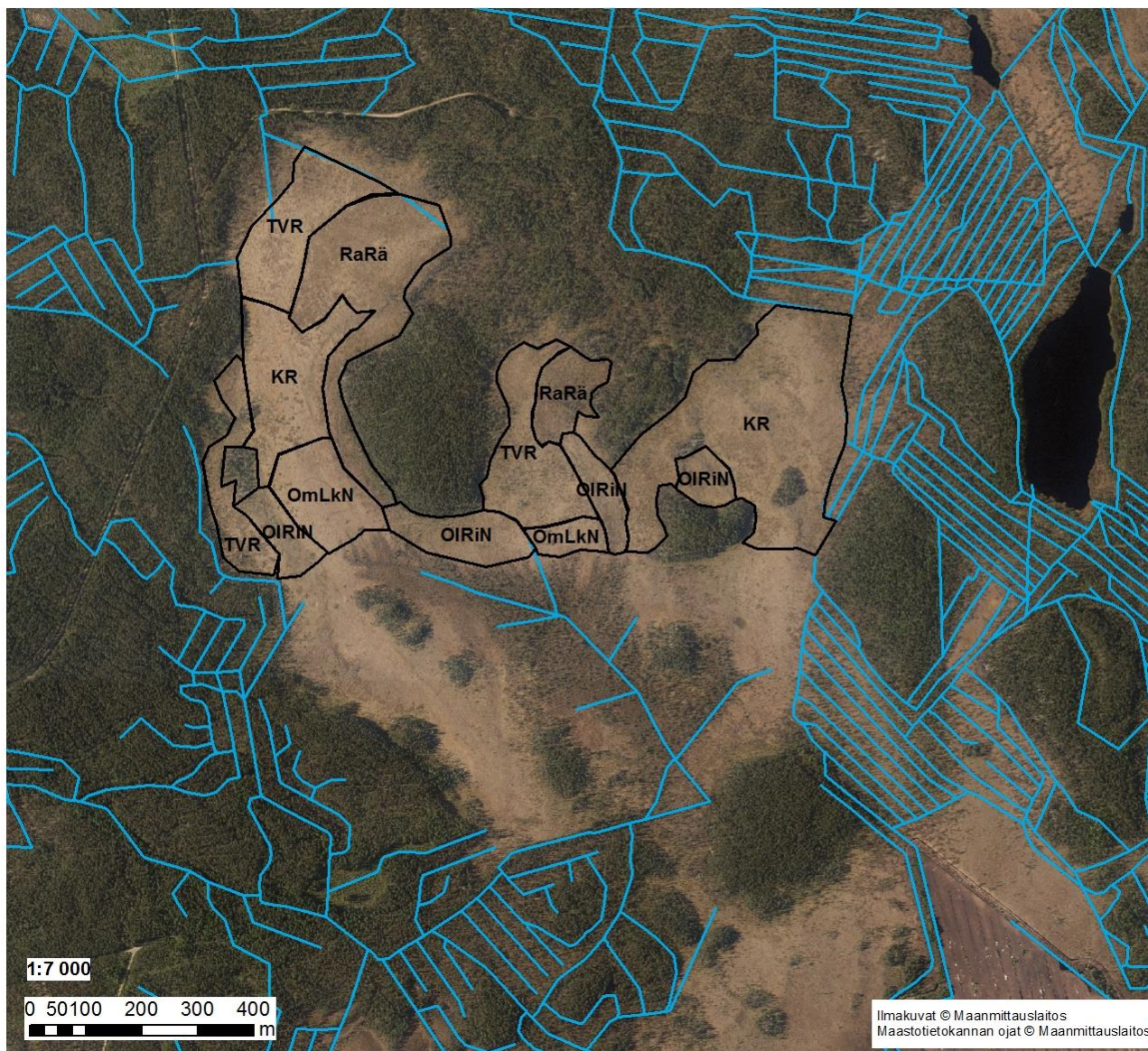

5. Koivusaarenneva

Koivusaarennevasta inventoitiin vain keskiosan pohjoispuolelle sijoittuvat alueet, sillä eteläosasta oli saatavilla olemassa olevaa tietoa. Koivusaarenneva sijaitsee Soinin kunnassa noin kilometrin verran Matosuon Natura-alueesta lounaaseen Pirttipерän ja Pahankalanperän kylien välissä. Suon kaakkoispuolella sijaitsee Matosuon turvetuotantoalue. Suon kokonaispinta-ala on 241 hehtaaria, josta ojittamaton ala muodostaa 57 hehtaaria (24 %). Kuivahtamista ei havaittu inventoidulla alueella, mutta keskiosan ojituksen lähiympäristö on kasvillisuudeltaan muuttunut. Inventoidulla alueella havaittiin yhteensä viisi suoluontotyyppiä, mistä runsaimpina esiintyvät tupasvillaräme ja rahkaräme. Koivusaarennevan kytkeytyneisyys ojittamattomiin soihin ja suojealueisiin on erinomainen.

Luontotyyppi	Pinta-ala (ha)
Keidasräme	7,5
Rahkaräme	7,7
Ombrotrofinen lyhytkorsineva	3,3
Tupasvillaräme	8,8
Oligotrofinen rimpineva	5
Yhteensä	32,3

Tieteellinen nimi	Suomenkielinen nimi	luokka
<i>Pluvialis apricaria</i>	kapustarinta	lintudir. Liite I
<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	leppälintu	vastuulaji

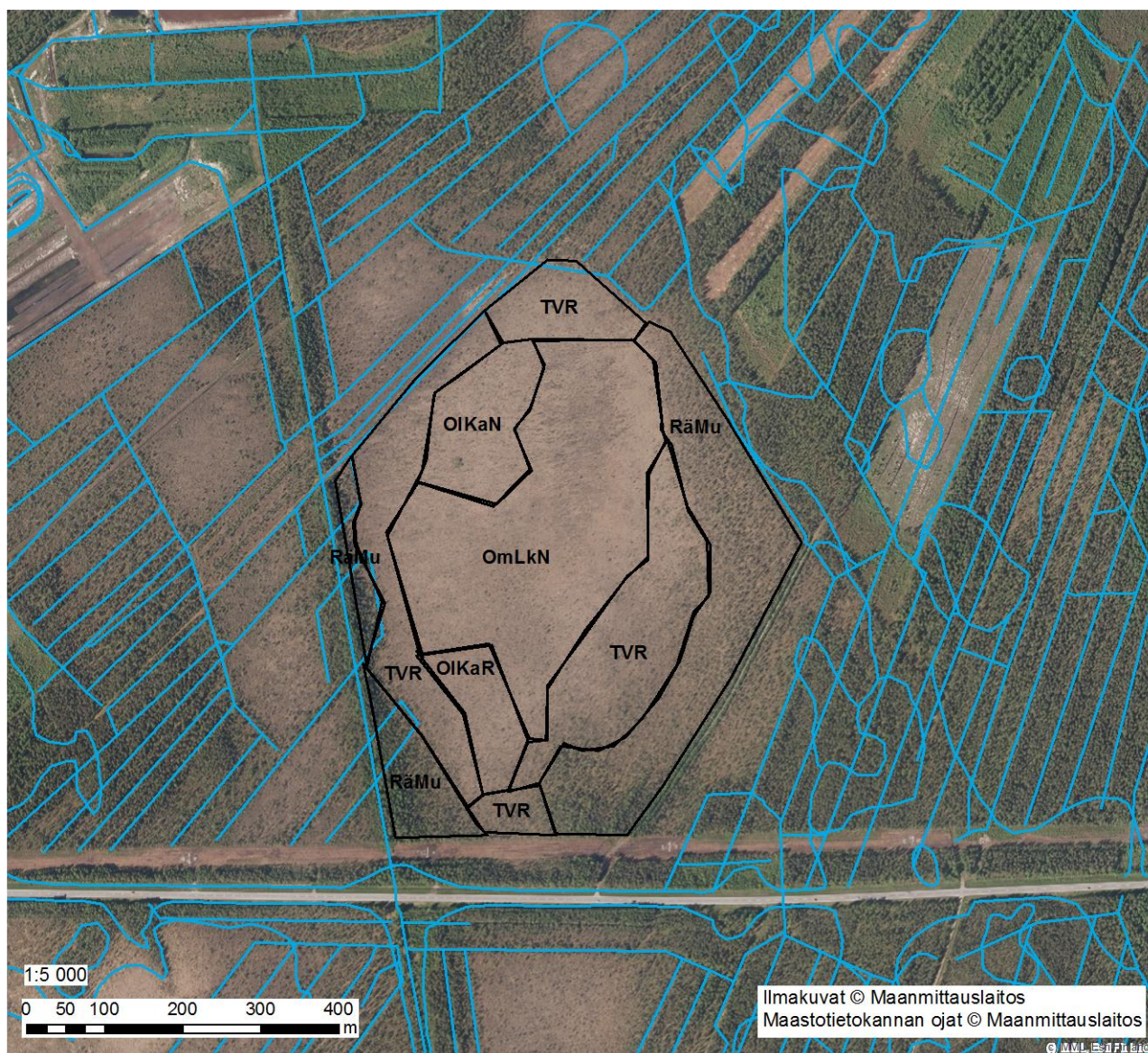
LAPPAJÄRVI

6. Kokkosaari (32913)

Kokkosaari sijaitsee Lappajärven kunnassa tien numero 16 pohjoispuolella sen välittömässä läheisyydessä. Kokkosaaren kokonaispinta-ala on 119 hehtaaria, mistä ojittamattoman suota on 30 hehtaaria (26%). Osa alkuperäisestä suoaltaasta on kuitenkin otettu turvetuotantokäyttöön, mikä ei sisälly kokonaispinta-alan laskemisen perusteena olevaan rajaukseen. Suolla havaitaan kuivahtamista lähes koko pinta-alalla. Kokkosaarennevilla havaittiin yhteensä 4 luontotyyppiä, mistä runsaimpina esiintyvät tupasvillaräme ja ombrotrofinen lyhytkorsineva. Suoyhdistymätyypin määrittäminen ei ole mahdollista, koska ojittamattoman alueen pinta-ala suhteessa alkuperäiseen suoaltaaseen on pieni. Alueen kytkeytyneisyys

ojittamattomiin soihin on hyvä ja suojelualueisiin huono. Kokkosaaren luoteispuolelle alle kilometrin etäisyydelle sijoittuu turvetuotantoalue.

Luontotyyppi	Pinta-ala (ha)
Tupasvillaräme	9,4
Ombrotrofinen lyhytkorsineva	9,4
Oligotrofinen kalvakkaneva	2,2
Oligotrofinen kalvakkaräme	1,3
Rämemuuttuma	8,1
Yhteensä	30,4

4. YHTEENVETO

Inventoinneissa havaittiin yhteensä 11 luontotyyppiä. Näistä selvästi runsaimpina esiintyi keidasräme. Myös tupasvillaräme ja ombrotrofinen lyhytkorsineva olivat yleisiä inventoinneissa havaittuja suoluontotyyppejä. Silmälläpidettäviä luontotyyppejä havaittiin yhteensä viisi, ja ne sijoittuvat viidelle suolle. Silmälläpidettävistä luontotyypeistä tupasvillaräme ja ombrotrofinen lyhytkorsineva ovat selvästi runsaimpia niin yhteispinta-alaltaan kuin suokohtaisestikin. Inventoinneissa havaittiin vaarantuneita luontotyyppejä neljä. Näistä luontotyypeistä mikään ei erotu runsaudellaan kokonaispinta-alassa tai suokohtaisesti. Vaarantuneiden luontotyyppien esiintymät olivat pääsääntöisesti suhteellisen pienialaisia niiden esiintymisen ominaispiirteetkin huomioiden.

Taulukko 1. Inventoinneissa havaitut luontotyypit, yhteispinta-ala ja uhanalaisuus. Värikoodit kuvaavat luontotyypin uhanalaisuusluokkaa Etelä-Suomessa: ■ = säilyvä (LC), ■ = silmälläpidettävä (NT), ■ = vaarantunut (VU). Lisäksi on määritelty uhanalaisuusluokat erittäin uhanalainen (EN) ja äärimmäisen uhanalainen (CR). Näiden uhanalaisuusluokkien luontotyyppejä ei selvityksessä havaittu.

Luontotyyppi		Pinta-ala (ha)
Keidasräme	KR	114,3
Rahkaräme	RaRä	20
Ombrotrofinen lyhytkorsineva	OmLkN	42,1
Tupasvillaräme	TVR	46,3
Isovarpuräme	IR	6,6
Kangasräme	KgR	0,4
Oligotrofinen rimpineva	OIRiN	6,4
Oligotrofinen sararäme	OISR	0,7
Oligotrofinen kalvakkaräme	OIKaR	2,2
Oligotrofinen kalvakkaneva	OIKaN	3,5
Oligotrofinen saraneva	OISN	1,9
Rämemuuttuma	RäMu	14,8
Yhteensä		259,2

Huomionarvoisia lintulajeja inventoinneissa havaittiin yhteensä kuusi. Näistä useimmin havaittuja lajeja olivat kapustarinta ja liro, jotka molemmat edustavat kosteikkolajeja. Yleisin huomionarvoisuuden peruste oli kuuluminen lintudirektiivin liitteen I lintulajeihin. Silmälläpidettäviä lajeja havaittiin kaksi, liro ja kapustarinta. Valtakunnallisesti uhanalaisia lajeja ei havaittu. Liro on alueellisesti uhanalainen metsäkasvillisuusvyöhykkeeseen 3a kuuluvalla Etelä-Pohjanmaalla.

Taulukko 2. Inventoinneissa havaitut huomionarvoiset lintulajit ja niiden huomionarvoisuuden peruste. Lyhenteet kuvaavat lajin huomionarvoisuuden perustetta. NT = silmälläpidettävä, RT = alueellisesti uhanalainen, lintudir.liite I = Euroopan unionin lintudirektiivin liitteessä 1 mainittu laji, vastuulaji = Suomella on kansainvälinen tiettyjen pohjoisten alkuperäislajien säilyttämisessä.

Tieteellinen nimi	Suomenkielinen nimi	luokka
<i>Tringa glareola</i>	liro	NT, lintudir. liite I, RT
<i>Pluvialis apricaria</i>	kapustarinta	lintudir. liite I
<i>Tetrao tetrix</i>	teeri	lintudir. liite I
<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	leppälintu	vastuulaji
<i>Anthus pratensis</i>	niittykirvinen	NT, lintudir. liite I,
<i>Lars canus</i>	kalalokki	lintudir. liite I

5. LÄHTEET

Ahola, A., Halonen, P., Juutilainen, K. & Manninen, E. 2015. Etelä-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavan suoluontotoselvitykset 2014. Etelä-Pohjanmaan liitto & Faunatica Oy.

Autio, O., Toivonen, T. & Valpola S. 2013. Etelä-Pohjanmaan suoselvityshanke. Loppuraportti. Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Geologian tutkimuskeskus & Etelä-Pohjanmaan liitto.

Euroopan Unionin lintudirektiivi 2009/147/EC.

Kaakinen, E., Kokko, A., Aapala, K., Kalpio, S., Eurola, S., Haapalehto, T., Heikkilä, R., Hotanen, J-P., Kondelin, H., Nousiainen, H., Ruuhijärvi, R., Salminen, P., Tuominen, S., Vasander, H. ja Virtanen, K. 2008a. Suot. Teoksessa: Raunio A., Schulman A. ja Kontula T. (toim.): Suomen luontotyyppien uhanalaisuus – Osa 1. Suomen ympäristökeskus.

Kaakinen, E., Kokko, A., Aapala, K., Kalpio, S., Eurola, S., Haapalehto, T., Heikkilä, R., Hotanen, J-P., Kondelin, H., Nousiainen, H., Ruuhijärvi, R., Salminen, P., Tuominen, S., Vasander, H. ja Virtanen, K. 2008b. Suot. Teoksessa: Raunio A., Schulman A. ja Kontula T. (toim.): Suomen luontotyyppien uhanalaisuus – Osa 2. Suomen ympäristökeskus, Helsinki.

Koskimies, P. & Väisänen, R. 1988. Linnustoseurannan havainnointiohjeet. 2. painos. Helsingin yliopiston eläinmuseo.

Kurtto, A. 1997: Kansainväliset vastuulajit sekä lajin alkuperä ja levinneisyys uhanalaisuuden tarkastelussa. - Teoksessa: Kaipainen, H., Kemppainen, E., Peltonen, S.-L. & Alanen, A. (toim.): Uhanalaisuuden arviointiperusteet. Suomen ympäristökeskuksen moniste 68.

Leivo, M. 1996: EVA. Suomen kansainvälinen erityisvastuu linnustonsuojelussa. Linnut 31:34-39.

Tiainen, J. Mikkola-Roos, M., Below, A., Jukarainen, A., Lehtikainen, A., Lehtiniemi, T., Pessa, J., Rajasärkkä, A., Rintala, J., Sirkiä, P., Valkama, J. 2015. Suomen lintujen uhanalaisuus 2015. The 2015 Red list of Finnish Bird Species. Ympäristöministeriö.

ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO
REGIONAL COUNCIL OF SOUTH OSTROBOTHNIA

WWW.EPLIITTO.FI

